

Informaciji pal Rachinkeriben 2021 anglunes zadikhibnaha pedal narodnostén the dajakeri čhib prekal phučibena the odpheñibena

So oda rachinkeriben?

Manušengero rachinkeriben pes paťangutnones kerelas ke amende imar maškarvachtose the šaj ča les zathovas maškar jekhphureder štatistikano kotor. Kana barisaľiľa e socijeta, pes opral oleste visarelas e meta, chasňariben, buchľaripen the dodžanľipnaskere metodi the rezultatoskere avrikeribena, aľe rachinkeriben ačhiľa sar jekhzoralo the jekthodo informacijengero chaňig pal manušende so dživenas andre thodo than. Kana geľa manušengero rachinkeriben beršeste 1857, pes zachudňa pedžanľipen andal feudalna irišaga dži moderno manušengero rachinkeriben. Beršeste 1961 pes manušengero rachinkeriben zachudel nevo vacht vaš čechikoslovačiko populacijengero rachinkeriben, kana šaj oda sas integrindo rachinkeriben jekhetanes sphandle informacijen pal thanutnen, kherutňipen, biten the kheren. Ada sphandľipen andľa nevo informacijengero ajsipen the but bares buchľardľa možnosťén vaš lengere buchľaripen . Rachinkeriben pes zathovel sako deš berš. Andro paluno rachinkeriben beršeste 2011 peske o thanutne andal Slovakijakeri republika anglunes jekhvar vaš čirlatuňipen šaj kidne avri, či pherdarena rachinkeribnaskere formulara prekal prajtengeri vaj elektronikaňi forma. Rachinkeriben 2021 hino kotoreskero pal calolumakero programos vaš populacijengero, kherengero the bitengero rodkeripen, so pen kerel prekal zaarakhiben tel Europakeri unija the Organizacija vaš sphandle naciji. Leskere rezultata sikhade dži agor beršeste 2022.

Pedal soste perel rachinkeribnaskero chasňariben?

Chasňariben vaš rachinkeriben 2021 zachudel buterutno sphandľipen, zorale, čerišagutna informaciji the informaciji pal nacijakero statusos, pal lakere demografikane, socijalno-ekonomikakere the kulturakere štrukturi, pal dživipnaskere telethodľipena thanutnen the lengere zabešiben. Rachinkeriben hino pedal dojekh thanutnes andal Slovakijakeri republika

sar priležitošťa the pravos pes te prithovel ko baro dikhiben pal demografikañi the socijalno situacija the dživipnaskere manušengere telethodřipena andre Slovakijakeri republika. Ada dikhiben kempel te prindžarel the vašoda, aj pes te del te anglepaťare aver socijetakero barisařipen. Ala informaciji hine jekhtone the na den pen te resel avresar, ča jekhetane šegitišagoha le thanutnenca

Sostar pes akanutno rachinkeriben rozdžal len paluneha?

Manušengero rachinkeriben, kheren the biten 2021 andre Slovakija hino zathodo prekal nevo konceptos. Andre Slovakija anglunes jekhvar prekal čirlatuñipen pes visarela rachinkeribnaskeri forma the bijo than vaš tradikano rachinkeriben pes kerela ča elektronikanes, avka sar bijo papirošiskere formulara, integrimen rachinkeriben, so hino andal metodikano dikhiben čerišagutno rachinkeriben. Integrimen rachinkeriben hino zathodo pro informacijengero čerišagos andal administrativakere informacijengere chañiga the informaciji resle le thanutnendar. Administrativakere informacijengere chañiga hine databazi, so len zachuden o ministerstvi vaj aver themeskere kotora (ko priklados Registros vaš fizicka džene, so les zachudel Vnutrakero ministerstvos). Čerišagutno rachinkeriben sar e metoda sar resel o informaciji, hino andre luma zathodo sar phurt maškar tradikano rachinkeriben ko žužo registrimen rachinkeriben. Rachinkeriben vaš thanutnen, kheren the biten 2021 hino moderno ča žužo elektronikano rachinkeriben. Predžala andre duj vachtoskere kotora – rachinkeriben vaš khera the biti the manušengero rachinkeriben.

So oda integrimen rachinkeriben?

Oda avka, hoj pen zachudkeren imar sthode administrakere chañiga the registri. Thanutne resena ča ajse phučibena, pal save nane informaciji andre ala registri. Pro agor o thanutne odphenena pro jekhbuteder sar 14 phučibena.

Kana the sar pes rachinena o khera the biti?

Rachinkeriben vaš khera the biti řikerel andal 1. junoste 2020 dži 12. februariste 2021, the avka sar jekhvar andro čirlatuñipen bijo thanutnen le zachudkeribnaha vaš akanutna registri,

the ča elektronikaňi formaha. O gava chudne sthovibena andal vajsave chaňiga, so hine sthode le vastenge the save lenge zachudňa Štatistikano urados andal Slovakijakeri republika. O gava ala informaciji zachuden, kontrolinen the prikerkeren. Hin len pedal oda ochto the jepaš čhonestar andal februariste 2021.

Kana pen priphandena thanutne andro rachinkeriben?

Manušengero rachinkeriben predžala andal 15. februariste 2021 dži 31. marcoste 2021, the ľikerela šov kurke.

Hino rachinkeriben pedal thanutne povina?

Ha, savore thanutnen andal Slovakijakeri republika hin povinošća te pherďarel rachinkeribnaskero formularis. Pedal rachinkeribnaskero chasňariben pes sar thanutno achafol dojekh dženo, kas hin andre Slovakijakeri republika ľikerduno, phiribnaskero vaj tolerimen zabešiben. Thanutno hino achafardo the themutno andal Europakeri unija, saves hin andre Slovakijakeri republika sakodivesutno zabešiben. Vaš biberšendero thanutno the vaš thanutno so nane zathodo pedal pravna keribena, hin povinošća te pherďarel rachinkeribnaskero formularis leskero čačikano ačhades.

Ko zachudel kisiťšagos, ľikeriben the rachinkeribnaskero keriben?

Štatistikano urados andal SR prekal zakonoste pal rachinkeriben vaš thanutnen, kheren the biten beršeste 2021 lel pre peste rachinkeribnaskero kisiťšagos the ľikeriben vaš elektronikano sistemoste, zachudel kampfľišagutne keribena pedal rodkeriben, avrikeriben the buchľariben vaš informaciji pedal rachinkeriben, ľidžal keribena aver kotoren vaš nipengeri zor, zachudel rachinkeribnaskeri propagacija the informatiko kampaňa, zodpovedinel vaš pherďipen the ľikeriben vaš rachinkeribnaskere formulara, ľidžal the metodikanes sikhavel keribena vaš čaladune punkti, čaladune thana, čaladune džene the rachinkeribnaskere asistenta jekhetanes le avrikeribnaha vaš dženeskere informaciji, zaľikerel sikhľišagos the dela avri metodikane sikhavibena ko čalavibena, save presikhavel

pre peskero webovo than. But zoralo zaterďipen prekal rachinkeribnaskero procesis zachuden o gava.

Kas hin povinostá te del thanutnenge o informaci the savi hiňi gavengeri uloha paš rachinkeriben?

O gava prekal preando keriben vaš themakeri sprava pherdáren o ulohi, save lenge zathovel o zakonos pal rachinkeriben vaš thanutnen, kheren the biten beršeste 2021. Jekhzoralo hino kisitišagos vaš manušengero rachinkeriben. Prekal leste pes o gav zachudel pro gaveskero sikhaviben paš rachinkeriben vaš thanutnen, zachudela o naboris the kidňipen vaš rachinkeribnaskere asistenta the dži 11. januariste 2021 sthovela informaci pal rachinkeribnaskere asistenta le Štatistikano uradostar andal SR (čaladuno punktoste). Avka the zachudela le stacionarna asistenten prekal kidne inštituciji, so pen arakhen andro gav. Prekal rachinkeribnaskero kisitišagos dureder jekhetanes kerel pal technikano the materijalno zaterďipen pedal rachinkeribnaskere asistenta the dela le rachinkeribnaskere asistentenge legitimaciji. Avka the o gav zathovela čaladuno than vaj thana andro gav the dži 31. decembroste 2020 bičhavela le Štatistikano uradoske andal SR mangade informaci pal ada than vaj thana. O gav jekhetanes kerel paš komunikacija the propagacija vaš rachinkeriben andro gav.

Prekal ľikeriben vaš rachinkeriben o gav zachudel thanutnengeri evidencija, save mangle vaš služba pedal asistimen rachinkeriben, zathovel virtualna asistentíka obvoda, zathovkerel keriben vaš čaladuno than vaj thana andro gav, zathovkerel telethodípena pedal keriben vaš mobilna the stacionarna rachinkeribnaskere asistenta the dodikhel keriben mobilna asistenten.

Ko šaj avel rachinkeribnaskero asimentos the save hine leskere poviností?

Asimentos vaš rachinkeriben šaj avel ča fizicko dženo, so les hin ľikerduno than andre Slovakijakeri republika, hino phureder sar 18 berša, hino zaterdlo pedal čačikane keribena, hino paťivalo, minimalnones resľa maškarutno školakero sikhľariben, džanel themutňi čhib,

hino zoralo the resľa odbornu ajsipen prekal zakonos jekhetanes le zaarakhibnaha vaš dženeskere informaciji paš keribena so sthovel rachinkeribnaskero asistentos.

Jekhes vaj buter rachinkeribnaskere asistenten zvičinel o gaveskero starostas pedal dojekh čaladuno than the jekhes vaj buter rachinkeribnaskere asistenten pedal jekh vaj buter inštituciji, so hine andro gav prekal kampelišagos avka, aj te avel zathodo sid'aripen vaš informaciji pedal rachinkeribnaskero chasňariben.

Rachinkeribnaskero asistentos hino presikhado bijo avreste te mangel le thanutnestar o informaciji prekal rachinkeribnaskero formularis pedal manušengero rachinkeriben. Avka sar musaj bijo avreste te irinel andro rachinkeribnaskero formularis savore informaciji, so diňa o thanutno the te bičhavel les, te kerel asistimen rachinkeriben, te del kampelišagutno ľikeriben the sikhaviben paš pherďaripen vaš rachinkeribnaskero formularis sthodo pedal manušengero rachinkeriben, the avka sar presikhavkerel pes prekal peskro buťakero ľikeriben la legitimacijaha vaš rachinkeribnaskero asistentos.

So oda čaladuno punktos the čaladuno than?

Čaladuno punktos presikhavel zaterdlo buťardo than vaš Štatistikano urados sthodo andro than vaš thanutno kotor. Čaladuno than hino gaveskero than, kaj o thanutno šaj kerel peskero rachišagos korkoro vaj šaj te zachudel šegitindo rachinkeriben.

Sar pen pherďarena rachinkeribnaskere formulara?

O thanutno pes jekhvares rachinkerela ča elektronikanes – korkoro khere, andro čaladuno than vaj le šegitindo rachinkeribneha.

So kana o thanutnes nane phuteripen ko kompjutros vaj na džanel le kompjutroha te kerel?

Le thanutnes hin možnosť te zachudel službi vaš šegitindo rachinkeriben. O thanutno šaj mangel le gaves vaš e služba vaš šagitindo rachinkeriben le asistentoha andro čaladuno than vaj le mobilno rachinkerdo asistentoha. Dojekh gav zathovela ajso čaladuno than pedal rachinkeriben the pal oda informinela le thanutnen. Akor, kana thanutno na džanel te kerel

le kompjutroha vaj les nane elektronikano aparatos, šaj zachudel službi vaš čaladuno than. Pal olen thanutnen, so našti phiren, šaj aven rachinkeribnaskere šegitinde.

Andre save čhiba avena sthoda rachinkeribnaskere formulara?

Štatistikano urados andal SR prekal zakonostar pal rachinkeriben vaš manuša, khera, biti andro berš 2021 zachudela rachinkeribnaskere formulara sthoda the bijo themutni čhib the andre hungriko, romaňi, rusinakeri, ukrajinakeri, anglikaňi, francuziko the ñemciko čhib. Savore kampeliľagutna informaci ena sikra sikratar presikhade pre sera www.scitanie.sk

Ena zachudle andre ala čhiba the metodikane avriachaľipena?

Metodikane avriachaľipena hine sphandle le rachinkeribnaskero formulariha, the vašoda ena zachudle ča themutni čhib the andre hungriko, romaňi rusinakeri, ukrajinakeri, anglikaňi, francuziko the ñemciko čhib.

Save ena phučibena pedal narodnošťa the dajakeri čhib?

Pedal dodžanľipen vaš narodnošťa the dajakeri čhib le thanutnen ena trin phučibena. Phučiben pedal narodnoštakero dodžanľipen ela ajso: „Savi hiňi tumari narodnošťa?“ o thanutno peske šaj kidel možnošťa: slovakijakeri, hungriko, romaňi, rusiňiko, čechiko, ukrajiňiko, ñemciko, moravakeri, poľsko, rusiko, vijetnamiko, bulgariko, chorvaťiko, serbijakeri, židoskeri, rumuňiko, albaňiko, grekiko, slijezsko, aver – the adaj šaj irinel kidňi narodnošťa.

Paľis o thanutno odphenela pro phučiben „Zathoven tumen ke aver narodnošťa?“ the šaj te irinel aver kidňi avri narodnošťa.

The o thanutno odphenela pro phučiben „Savi hiňi tumari dakeri čhib?“ the šaj peske kidel možnošťa: slovakijakeri, hungriko, romaňi, rusiňiko, čechiko, ukrajiňiko, ñemciko, poľsko, rusiko, vijetnamiko, anglikaňi, chorvaťiko, serbijakeri, talijansko, jidiš vaj hebrejiko, arabiko, francuziko, rumuňiko, albaňiko, špaňijelsko, aver – the adaj šaj irinel kidňi dakeri čhib.

Pre soste bi peske o thanutne musaj te del merkišagos paš ala phučibena?

Butvar o manuša na achal'on savi diferencija maškar themutno thanutņipen vaj themutno zaterdņipen the narodnošća te vašoda peske kempel ľikerel pre godĭ savore digerenciji maškar ala lava.

The penge o thanutna manuša musaj te del **merkišagos pro dezinformacijengere kampaňa the „hoaksa“** pro socialna sphandľipena, so kamen te phundravel daravipena andal sthode informaci pal thanutne manušen. Kempel te jel but šundo the informaci peske te čačipňarel. Savore dženeskere informaci sthode rachinkeribnastar hine zaarakhle prekal zakonos pal zaarakhiben vaš dženeskere informaci.

Savi hiňi diferencija maškar themutno themutņipen, themutno zaterdņipen the narodnošća?

E ustava presikhavel duj avresave seri: pal themutno themutņipen vaš Slovakijakeri republika the pal zaterdņipen ko nacijakero cikņiben vaj etnikaňi grupa. Prekal buchľaripen hino themutno zaterdņipen sar pravno maškaripen themestar the themutnestar zathodo opral čačipena the thanutneskere kempeljšaga, kana ča narodnošća ľikerel zaterdņipen ke nacija, narodnošća vaj etnikaňi grupa, kaj lakere dženen hin jekhetano čirlatuňipen, kultura the čhib. But naachalarde šaj jen the anlgikane ekvivalenti ala laven. Varekana pes anglikano lav „nationality“ namištes prethovel andre slovačiko čhib sar narodnošća, čačikano slovačiko prethoviben hino themutno zaterdņipen. Jekto lav vaš anglikano „nationality“ hino „citizenship“, so len hin the andre slovačiko čhib achalĭipen sar themutno zaterdņipen. Anglikano ekvivalentos vaš narodnošća hino „ethnicity“. Themutno andre Slovakijakeri republika šaj avel chocsavo dženo avresave narodnošćaha. Vašoda amenge na čerinas o lav „themutno themutņipen“ vaj „themutno zaterdņipen“ le laveha „narodnošća“. Tumen šaj jen themutno vaš Slovakijakeri republika the šaj tumen jel the bulgariko narodnošća.

Pedal soste pen roden informaci pedal narodnošća?

Savore themutnen andal Slovakijakeri republika hin pravi the kempeljšaga, vaš save šaj pen zathovkeren andro politikakero, kulturakero vaj ekonomikakero dživipen andre socijeta. Slovakijakere themutne nane ča o Slovaka, aľe the manuša andal narodnošćakere cikņibena,

so dživen andre Slovakijakeri republika. Rachinkeriben manušen, kheren the biten 2021 dela korkoreskeri priležitosťa te skidel o informaciji, save hine kampflišagutna pedal sthovkeriben vaš arakhivena andre sikhaviben, kultura the čhibakere čačipena savore themutnen the olen, so zaterd'on ko narodnosťakere cikňibena.

Soske šaj ela te sthovel peskeri narodnosťa the zaterd'ol pes the paš aver nacijakero cikňiben?

Kana sar ko prikados andal narodnosťakeri ušand'i famel'ija vaj pašal'ipen, Rachinkeriben vaš thanutnen, kheren the biten 2021 tumenge dela korkoreskeri možnosťa the elšines jekhvar peske te sthovel peskeri narodnosťa the jekhetanes te shovel the AVER narodnosťa. Ada postupos so pes zachudel the andre aver europakere thema, dela buchleder dikhiben pal narodnosťengero sthoviben vaš themutnen andal Slovakijakeri republika the šegitinela avka te federisa'ol politikakere prikeribena prekal sikhaviben, kultura the čhibengere čačipena.

Pre soste pen roden informaciji pal dajakeri čhibate?

Rachinkeriben thanutnen, kheren the biten 2021 pale dela priležitosťa te skidel informaciji pal dajakeri čhibate. Rachinkeribnaskere rezultata vašoda šaj but šegitinenena the prekal sikhaviben, kultura the čhibakere zachudkeribneha, vašoda hoj dena jekhbut bare informaciji zachudne le uradenge the buchleder nipenge. Adadžives, andre globaliko luma hine informaciji pal dajakeri čhibate pedal arakhibnaskere prikeribena prekal sikhaviben, kultura the čhibakero zachudňipen but zorale.

Šaj vareko pes dodžanel ke savi narodnosťa man zathod'om?

Na. Savore dženeskere informaciji dodžande andal rachinkeriben hine zaarakhle jekhetanes le zakonoha pal zaarakhiven vaš dženeskere informaciji.

Avena o informaciji zaarakhle, aj pen na resen avri?

Kana džala rachinkeriben vaš thanutnen, kheren the biten, o Štatistikano urados kerel bidarangutno projektos, so zalikerel zaarakhiben vaš dženeskere informaciji jekhetanes prekal keribnaskere procesoha le informatiko sistemenca. Kampel te likerel pre god'i, hoj jekhetanes le zaarkhibneha vaš dženeskere informaciji, pes ala informacijenca kerel ča prekal kidņipnaskero kotor, palis pes lenca imar na zachudkerel. Pedal keriben vaš dženeskeri informaciji pes sthovel o zakonos pal zaarakhiben vaš dženeskere informaciji. Rachinkeribnaskere rezultata na domukhen vortano the bijovortano identifikacija le dženes the leskere informaciji zachudne vaš rachinkeriben. The sako, ko buřarel pal rachinkeribnaskero zachudkeriben, keriben the rezultatengero avrikeriben the hino ala informacijenca pařivales sprindřardo, musaj le zakonostar te likerel bijovakeriben.

Ko řaj chasřarel zachudne informaciji the sar pes ke lende resela?

Bazutna rachinkeribnaskere rezultata sikhavela Štatistikano urados andal SR jekhnasigeder dži 1. januariste 2022. Churde rachinkeribnaskere rezultata o urados sikhavela jekhnasigeder dži 31. marcoste 2024. Urados řaj prekal irindo dovakeriben le zaujemcoha sthovel mek aver rezultata andal rachinkeriben. Kotoreske vaš nipengeri zor andal Slovakijakeri republika dela o urados savore rezultata hijaba.